

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

24. Quinam Decimam soluere, lege debeant, ex quibus etiam bonis, vbi &
quando persoluendam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

& vt sepe ex bonis Ecclesiarum, Principum inopiam & egestatem, Romani Pontificis concessu & auctoritate, sustentent.

Cap. XXIV.

Qui nam decimam soluere lege debeant :
ex quibus etiam bonis: ubi & quan-
do sit persolueda.

PRIMO queritur, Quis decimam prædialem soluere lege cogatur? Respondeo ex cap. *A nobis de Decimis* quemlibet, siue sit nobilis, siue ignobilis; quemlibet etiam, siue Laicus sit, siue Clericus, iuxta id quod habetur in cap. *Nonum, de Decimis*, decimam soluere debere: vt colligitur ex cap. *Si quis Laicus 16. quest. 1.* Item Iudæi decimam debent ex terris quas colunt Christianorum Principum iurisdictioni subiectis, cap. *de Terris, de Decimis*. Et idem dicendum est de Saracenis, Turcis & Paganis, qui sub Christianorum Principum ditione & potestate degunt, Idem prorsus etiam de Hæreticis, vt docent Abbas & cæteri in cap. *de Terris, de Decimis*. Item Reges, & cæteri Principes, & Imperatores, mercenarij, etiam & famuli, dummodo personæ sint liberae, ex lucro stipendij siue mercedis, decimam debent persolueri. Serui tamen non item, cum nihil proprium habere queant.

Secundo queritur, Quam decimam Iudæi, Saraceni & Paganis qui inter Christianos degunt, soluere debeant? Respondeo ex cap. *de Terris, de Decimis*, eos soluere debere decimam prædialem, ex prædijs nempe, quæ possident; aut ipsa prædia relinquere coguntur; quoniam cum Decima sit veluti quædam seruitus & onus prædijs annexum, sit vt decimam debeat is, in quem fuerit prædium translatum: res enim vna cum onere suo in quemlibet possessorem iure transmittitur ex cap. *Si quis Laicus, cap. Ecclesie, cap. Quicumq; 16. quest. 1.* & clarus in cap. *Cum non sit in homine, de Decimis, cap. Ex literis, de Pignori, Glossa in cap. Tua nobis de decimis, in verbo: sic & dominus, cap. in cap. decima, 16. q. 1. in verbo, negotio*. Sic etiam prædia, ex quibus Principi tributum debetur, in quemcunque possessorem deuenierint, vnâ cum tributo Principi debito transferuntur. cap. *Tributum, 23. quest. 8.*

Quæres, an Iudæus, in quem prædia deueniunt, soluere debeat decimam, quam per multos annos elapsos primus possessor non soluerat? Respondeo cum Parnormitano in cap. *de Terris, de Decimis, nu. 6.* esse cogendum soluere, Nam in *Imperatoris, ff. de Publicanis* ita aperte constitutum est, Quia in vestigalibus, hoc est, tributis, ipsa prædia, non personæ obligantur: ideo possessores; etiam præteriti temporis, tributum soluere debent. Possessor tamen secundus habet actionem contra possessorem primum, recuperandi tributa quæ soluit, si ab eo bona fide per ignorantiam prædia receperit. Ergo pari ratione debet Iudæus secundus possessor, decimam præteritam soluere. Deinde quæres, an si Titius prædium, ex quo multis annis exactis decimam non soluit, Caius vendiderit, iure Caius emptor conueniri queat, & cogi ad decimam illorum annorum soluendam? Respondeo cum Hostiensi, Ioanne Andrea, Felino, & Abbate in cap. *de Terris citato, cap. in c. Cum homines*

num. 6. *de Decimis*, posse: quia res cum suo onere in emptorē transfuit; c. *Ex literis, de pignori*. idq; aperte colligitur ex *Imperatores ante citata*. Immo testibus eisdem Ioanne Andrea, & Parnormitano, ius habet Parochus conueniendi quem maluerit, nempe vel Titium venditorem, vel Caium emptorē. Titium quidem, quoniam fructus percepit, & decimam non soluit, Caium verò, quoniam est nouus possessor, & rem habet decimæ obligatam. Hoc idem sensisse videntur Federicus, in *consil. 81. quod incipit: Laicus, & Abbas in cap. Cum homines citato. Tertio, si roges, An si aliqua certa regio siue prouincia in Saracenorum ditionem redacta sit, deinde verò ad Christianorum venerit potestatem, ita tamē vt multa prædia, quidam Saracenorum Christianis subiecti, possideant, ex quibus nunquam decima solita est solui, iure cogantur ij Saraceni ex ijs prædijs decimam soluere? Hoc ideo dubitatur quia in cap. *Quanto: de vsuris*, Iudæi compelluntur Decimam soluere, ex domibus & possessionibus, ex quibus Ecclesia percipere consueuerat, antequam ad Iudæos transfrent. Ergo, à contrario, ex ijs prædijs, ex quibus Ecclesia solita non erat percipere, decima minimè debetur. Huc accedit, quod si Turcarum, aut Saracenorum Prouincias Græci aut recuperarent, aut caperent, omnes istiusmodi homines à religione nostra alieni, iure cogi possent, decimam soluere ex omnibus prædijs, quæ penes ipsos, qui iam in Christianorum potestatem venerunt, manerent. Parnormitanus in cap. *de Terris, de Decimis nu. 5.* secutus Oldradum in *consil. 25.* Hæc omnia concedit hac ratione permotus: Quia Deus inquit, sibi omnium rerum in toto terrarum orbe existentium decimam reseruauit. Sed reuera, ex iure Canonico id minimè colligitur: quoniam ex cap. *de Terris, de Decimis, cap. ex cap. Quanto de vsur.* solum habetur, In fideles ex ijs prædijs debere decimam soluere, ex quibus solui solebat, antequam in eorum dominium transfererentur: quoniam res cum suo onere in possessorem transfertur. Ergo, si nullum onus res habet, possessorem nulli oneri & obligationi subijcit.*

Tertio queritur, An Iudæus iure cogatur decimam soluere personalem? De hac questione, Glossa in c. *de Terris, de Decimis, cap. 16. qu. 1. cap. Decima.* sentit cū Tancredo & Bernardo, eū ad id non esse adigendum; c. *De Decimis* docet, debere Iudæum decimam prædialem, non personalem soluere: c. *Tua nobis, de Decimis*, testatur, oportere eum soluere quandam decimam personalem: idq; probat ex cap. *Quanto, de vsur.* vbi sic est: *Iudæos, compellendos decernimus ad satisfaciendum Ecclesijs pro decimis & obligationibus debitis, quas à Christianis de domibus & possessionibus alijs percipere cōsueuerant, antequam ad Iudæos quocunque titulo deuenissent; vt sic Ecclesie conferrentur in demnes.* Sed certè ex his verbis nō deducitur, debere Iudæum personalem soluere decimam, sed prædialem, ex ijs nimirum domibus, & prædijs, ex quibus antea decima soluebatur. Abbas autem in ca. *De Terris, de Decimis in 6. prædicta Decreti verba sic intelligit, Iudæum meritò cogendum soluere personale decimam, ratione eius lucri, quod interest Ecclesie: nam damnum sustinet Ecclesia ex hoc, qd Iudæus habitat in domo, in qua si Christianus habitasset, decimam soluisset; sed neque hic sensus iuxta quorundam sententiā cum ipsa*

constitutione congruere videtur, quod patet ex verbis præallegatis. Et minus verum esse quidam opinantur, quod subiungit idem Panormitanus, iure posse Ecclesiam compellere Iudæos ad soluendam simpliciter quamlibet decimam personalem: nam hæc decima ratione personæ soluitur; at Ecclesia nil iuris habet in eos, qui foris extra suum gremium sunt. Sed Panormita id dixit, quia censet decimam diuino iure deberi, & putauit Ecclesiam posse cogere iudæum sibi subiectum ad id iuris seruandum. Iudæus itaq; vt ex iure Canonico constat, decimam prædialem debet: de personali, debeat necne illam, in iure expressum non est.

Quartò quæritur, vter decimam soluere ex agro debeat, dominus agri, an cõductor, qui solet vocari colonus partiaris siue mediarius, aut Colonus censualis, siue pensionarius: ille dimidiam partem fructuum domino soluit: hic verò certas mensuras fructus, aut certam pecuniam. De hac quæstione Glossa in c. *Quæsti sunt* 16. q. 1. & in c. *Tua nobis de decimis* in verbo sic & dominus. Respondeo cum Glossa & Abbate in c. *Tua nobis de Decimis*. In primis de domino agri: Aut is locauit agrum, vt reciperet dimidiam partem fructuum: & tunc vterque partem decimæ debet, quia vterq; dimidiam partem ex fructibus percipit, ergo ex ea dimidia parte decimã debet: Aut dominus conduxit operas coloni pecunia, vel loco pecuniæ certis mensuris fructus, siue colligeretur fructus aliquis, siue nullus: & tunc dominus debet soluere integram decimam, quia omnes fructus percipit ex agro; nec potest deducere id quod soluit Colono, quia debet decimam soluere non deductis impensis, cap. *Non est*, & c. *Cum non sit, de Decimis*: Aut dominus locauit agrum colono certis mensuris, aut certa pecunia, ita vt omnes fructus ad conductorem spectent: & tunc dominus non debet decimã ex pensione quam recipit à colono: quia totum onus ad conductorem transit, eo quòd dominus propter hoc onus minorem pensionem exigit. Si Sermo sit de Colono, aut is est partiaris, & debet decimam ex dimidia parte fructuum, quam colligit: Aut est censualis, qui conduxit prædium certis mensuris, & tunc debet soluere decimam ex lucro suo deductis sumptibus, vt constat ex Glossa in cap. *quæsti sunt* 16. q. 1. Aut est censualis, qui conduxit totum prædium, ita vt ad ipsum spectent omnes fructus, & sic debet integram decimam. Hæc ex Abbate & Glossa loco citato.

Quintò quæritur, An Clericus decimã soluere debeat? Hanc quæstionem tractat S. Tho. 2. 2. q. 47. art. 4. & Canonici iuris interpretes in ca. *In Nouum genus, de Decimis*. Inter omnes constat, Clericũ non debere decimã soluere ex decimis quas ipse percipit: eum item, soluere decimam debere ex prædijs patrimonialibus sitis in aliena Parochia. Sic Glossa, Innocentius, & Abbas: nam talis decima est onus quod ipsis prædijs adhæret. Sylu. in verbo *Decima* q. 7. ait, hoc locum habere, nisi Clerici inseruiant Ecclesiæ, cui debentur. Dubiè verò quæstionis est, an Clericus soluere decimam debeat ex prædijs, quæ pertinent ad Ecclesiæ dotem, hoc est, ex prædijs, quæ ratione Ecclesiastici beneficij Clericus possidet. Negat Glossa; negat etiam S. Thomas loco citato, Clericum debere decimã ex

prædijs Ecclesiasticis. Innocentius verò vniuersè docet, Clericum debere soluere decimã prædialem. Expressim Panormitanus fateatur, huiusmodi quoq; decimã esse à Clerico soluendam: nam et si dotalia sint Ecclesiæ prædia, sunt tamen ei oneri subiecta, & ea seruitute affecta: tum quia præd. si aliter nõ potuit in Ecclesiam transferri, nisi cum onere: tum etiã, quia vna Ecclesia nõ potest cum alteri? Ecclesiæ dāno extrui, fundari, dotari, &c. ex c. *Ecclesiæ*, & cap. *Quæstio* 16. q. 1. & c. *Nuper, de Decimis*, colligitur, prædia collata ad monasteriũ fundandum, nequaquam liberari à lege & obligatione decimæ persoluende. Si verò prædia sita sint in propria Parochia, hoc est, in ea, in qua Clerici inseruiunt, negat Panormitanus Innocentiũ secutus, què citat, debere Clericos soluere, quia cui in ea Parochia inseruiant, sibi ipsis soluere decimã videntur. Obijcies, ex ijs etiam prædijs à Clericis decimã debere solui: siquidẽ potest quis tanquã priuata persona sibi ipsi tanquã publicæ personæ obligari: quem admodũ tutor tanquam debitor pupillo, soluit sibi ipsi tanquã tutori. l. *Quæstio* ff. de *Administ. tutelæ*: & Rex potest filios suos legitimos efficere nõ tanquam pater, sed tanquã rex. Eadem enim ratione in l. *Si Consul* ff. de *Adquir. lib.* Consul tanquã priuatus manumittit seruum suum, apud se ipsum tanquam magistratum. Respondeo, Clericos ideo decimam soluere nõ debere Ecclesiæ, in qua inseruiunt, quia ipsi in ea Ecclesia sunt Parochi adiutores: vnde solum decimam debent, quando se habent, vt Laici qui in aliena Parochia prædia patrimonialia possident. De Personali verò decima si sermo sit, ruc distinguit Abbas: Aut Clerici sibi ipsis & non Ecclesiæ acquirunt, hoc est, non cõmuniter viuunt: & tunc decimam debent Parocho, in cuius Parochia domicilium habent, & diuina audiunt; aut cõmuniter viuunt in vna Ecclesia, & Sacramenta recipiunt ab alterius Ecclesiæ rectore, vt olim Monachi accipiebant à Parocho, in cuius Parochia situm erat Monasterium; & tunc debent decimam illi soluere. Aut nõ recipiunt ab alterius Ecclesiæ Parocho, & propterea Personale decimã soluere non debent ex lucris Ecclesiæ quæ percipiunt.

Sextò quæritur, An qui combussit segetes, vel conculcauit sata, vel incendit vites, vel ruperit, quibus capiuntur pisces, volucres, vel fera, nõ solum debeat arbitrio boni viri damnum restitucere, quod passus est dominus, vel piscator, aut venator, sed etiam Ecclesiæ restitucere debeat decimam, quam verisimiliter haberet, nisi id damni euenisset. Quidam negant, cum debere Ecclesiæ decimam reddere. At Innocentius, Abbas, Ioan. Andreas in cap. *Commissum de decimis*, docent, aduersus eum Ecclesiam actionem habere, quia decimæ dominium habet Ecclesia. Vnde sicut dominus habet actionem in eum, vt reddat æstimationem damni; sic Ecclesia vt restituat æstimationem decimæ arbitrio boni viri. Et ita idem docuit *Coarctationis in Regula Peccatum*, part. 2. f. 8. v. 12. ad finem. Hoc tamen locum habet, vbi decima solui solet ex prædiorum fructibus, & ex venatione, aucupio, & piscatione.

Septimò quæritur, An Canonicus audiens extra Ecclesiam, cuius est Canonicus, diuina, decimam soluere debeat, ex suæ præbendæ (quam

appellant)

appellat) fructibus tanquam ex lucro? Antonius Batrius & Petrus Ancharanus in cap. 2. de Decimis, affirmant debere: quia Canonicus fructus præbendæ facit suos, ergo tanquam ex lucro debet personalem decimam solvere. Abbas tamen Innocentium secutus in eodem capite, censet nõ debere: putat enim ille, Beneficium fructus beneficij non facere suos: quia beneficiũ Clerico confertur, vt inde sumat quod est sibi ad victum necessarium, & reliquum in vltus pauperum impendat. Enimvero id quod Antonius & Ancharanus tradidit, longè probabilius est, vt suo loco docebimus; nam Beneficiarius fructus beneficij facit suos, vt alibi docebo. Animaduertendum autem est, nostris temporibus Sacerdotes Sacramenta, vt olim, ab alijs Parochis non percipere, nec audire diuinam in aliena Parochia: ipsi etenim per se cantant, offerunt & sacrificant, & Sacramenta à se inuicem recipiunt, ac proinde decimam prædialem non soluunt. Et personalis decima, quæ ex lucro & artificio debetur, in desuetudinem abiit: Inferiores verò Clerici, quales sunt primam conluram habentes, & alij minoribus ordinibus initiati, cum Sacramenta à suis Parochis accipiant iustar Laicorum, iure communi decimam soluere coguntur: & qui beneficia habent, ex beneficiorum fructibus consuetudine decimam non soluunt. Clerici itidem matrimonio coniuncti à decima soluenda liberi & immunes non sunt, vt patet ex cap. 1. de Clerico coniug. in 6. ad fin. eamq; debent Parocho, in cuius Parochia Sacramenta suscipiunt, & rem diuinam audiunt.

Octauo quaeritur, An Legatarius, Donatarius, & hæres debeant decimam ex rebus per donationem, legatum, aut hæreditario successione acquisitis. Quidam teste Syluestro in verbo, Decima q. 6. sentiunt non debere. Sed dicitur, id quod ait Syluester ex Glossa in cap. Pastoralis de Decimis, in verbis, quasi de lucro, Legatarium, & Donatarium debere ex fructibus per legatum, vel donationem acquisitis, quamuis, vt dicam inferius, q. 11. nõ ex rebus immobilibus, cuiusmodi sunt prædia, vel domus ex quibus postea colligunt fructus, vel pensiones sed ex fructibus Decimam soluunt. Item debent decimam ex rebus mobilibus per donationem acceptis: hæres itidem extraneus debet decimam ex rebus per testamentum partis, non autem hæres legitimus, qui necessario ab intestato succedit, qualis filius est, nam bona patris ad filium legitimum iure pertinent: & filius vel hæres necessarius & pater pro vna persona habentur. Hæc omnia Glossa in cap. Pastoralis, in verbo, quasi ex lucro, de Decimis. Et cap. Decime, verbo, negotio. 16. quaest. 1.

Nono quaeritur, ex quibus bonis sit decima persoluenda? Respondeo, prædialem decimam ex omnibus terræ fructibus, vt colligitur ex cap. Non est, cap. Ex parte, de Decimis; Personalem verò, ex omni personæ lucro, nimirum negociatione, opificio, venatione, arte & industria; ac proinde ex omni peculio Castrensi, vel quasi castrensi, aduentitio, vel profectitio. Hæc omnia probantur ex iure ipso Canonico. Primum, de Prædiali decima in c. Ex transmissa, de Decimis, sic est: *Fidei homo ex omnibus, quæ licite potest acquirere, decimas debet soluere.* In c. Non est de Decimis, habetur, ex frumento, vino, & leguminibus decimam esse soluendam:

Vnde cum palea etiam numeretur in fructibus. *L. Adeo. §. Cum quis. ff. De acquirere, re. dominio.* etiam ex ea iure decima debetur; & ex fructibus arborum decimam esse præstandam dicitur in cap. Non est, cap. Cum homines de Decimis: ex lucro quod ex molendinis percipitur. *cap. Peruenit, de Decimis:* siue lucrum in frumento, siue in pecunia consistat. Item ex fructibus quamuis minutis, qui proveniunt ex hortis, in quibus ad victum herbae & olera nascuntur: ex oleribus enim etiam decima iure debetur, cum sit fructus terræ; Item ex leguminibus. Vnde ex croco, & foeno decima iure præstat: Vt si foenum in fasciculos redigatur, ex his decimas debetur. De mixta decima etiam ius Canonicum dicit, eam esse soluendam: vt ex piscibus, quilibet stagnis & alijs piscinis nutriuntur, & inde capiuntur in escam: Secus si voluptatis gratia tantum piscinæ habeantur: tunc enim ex illis lucrum non existit. Ex animalibus, vt ex gregibus ouium, & armentis bouum, & ex foetibus ipsorum: nec non & ex fructibus, quales sunt pelles, lanæ, oua, lac, butyrum: ex apibus quoque, nimirum ex melle & cera. *cap. Nuncios de Decimis.*

Quæres, an de ipsis quoque apum examinibus sit decima soluenda, ita vt retentis nouem, decimum debeat? & ex decem apum aluearibus, vnum sit iure præstandum? Respondeo, hæc de re nihil esse in iure expressum: consuetudine tamen talis decima non soluitur. Item ex aucupio exoluitur decima: nam etsi expressim nihil sit iure Canonico statutum, Iuriconsultus tamen in l. Item si fundi. §. Sed si insula, ff. De usufructu, dicit, Aucupiorum vltim fructum, sicut piscationem, esse fructuarij. Ergo si ex aucupio fructus proveniunt, decima debetur. Non tamen si voluptatis gratia volucres, vel feræ in aliquo loco includuntur. Item decima personalis iure communi debetur. *cap. Cum homines, de Decimis:* ex militia, negociatione, opificio decima debetur. *ca. Decime, 16. quaestione prima,* vt ex venatione, *cap. Non est, de Decimis,* Insuper Doctor & Aduocatus, & ceteri ex mercede, siue ex lucro. Glossa in cap. Decime. in verbo negotio. 16. quaestione prima, & in cap. Pastoralis de Decimis in verbo, quasi de lucro, ad finem. Ex spolijs ite, & prædis quæ in bello iusto acquiruntur; Et quia Aduocati dicuntur militare, l. Aduocati. c. De Aduocatione diuersorum iudicum: ideo ex lucro, quod inde percipiunt, decimam debent. Item ex domibus decima præstat, id est, ex pensione annua, qua domus ipsæ locari solent. Sic etiam ex pascuis, hoc est, ex pretio, quo pascua locantur, siue venduntur quotannis. Abbas in cap. Commisum de Decimis: non tamen si ex eis nostra animalia nutriantur. Ex lapidicinis item, vel auri fodinis, nimirum cum ex ipsis lucra nobis proveniunt. Syluester, Decima, quaestione sexta. Rosella numero quinto, Angelus numero quinto. Item ex lignis sylvarum ceduarum, hoc est, ex decem lignorum fascibus, decimas debetur; vel si ligna venduntur, decima pars pretijs & ex furnis itide; ita vt decima pars comodi siue consistat in pane, siue pecunia, debeat. Sciendum autem est, si pisces, vel volucres, vel feræ capiantur, decimam deberi personalem, quia sunt fructus, qui ex industria & labore personæ proveniunt: at verò si in loco certo includantur cibi causa, nõ voluptatis, Prædialis,

sive Mixta decima debetur, quia est fructus ex nostris animalibus proueniens. Animaduertendum etiam est, eiusmodi decimas, quæ sunt hæcenus à nobis explicatæ, iure quidem communi deberi, sed consuetudine tamen, magna ex parte solui desijisse. Etenim decima personalis in defuetudinem iam abiit: Prædialis quoque ex multis fructibus præsertim minutis alicubi non soluitur, ut ex herbis, oleribus, leguminibus. Quare ubique est gentis, ciuitatis, vel populi consuetudo seruanda, cum est vsu ipso legitime præscripto recepta.

Decimò queritur, An si dominus conditionem suæ rei mutet, decimam soluere debeat; scilicet in agro, qui arari, & feri solebat, Titius vineam plantauit, aut in area, vel platea arbores seuit, vel domos extruxit, aut ex vinea agrum ad seminandum fecit, Queritur an decimam debeat? Respondeo ex Abbate, & ex communi sententia omnium in cap. *Commissum*, de *Decimis* dominum quidem liberè posse sui agri, prædij, vel possessionis conditionem, siue qualitatem absque vllò Ecclesie consensu mutare; nihilominus tamen rei qualitate mutata, debetur decima ex fructibus, qui ex ea re colliguntur. Quare, si prius ex re decima non soluebatur, quia nullos ea fructus reddebat, annua decima debetur, quia ex ea fructus percipiuntur. Item, si prius ex re minor decima præstatur, quia erant fructus pauciores, vel minores; nunc qualitate mutata, quia res facta feracior vberiores fructus reddit, maior decima debetur.

Vndecimò queritur, An decima debeat ex Pascuis, prædij, domibus, & alijs bonis immobilibus, quæ donatione, vel testamento in alicuius extranei dominium, transferuntur? nam eo ipso quod quis donatione alterius acquirit, lucrû sibi comparat. De hac quæstione tractaui ex parte in hoc capite quæstione octaua, Respondeo ex communi sententia in cap. *Commissum* citato, ex fructibus & alijs rebus mobilibus per donationem acquisitis decimam deberi, quia sunt lucra: at non debetur decima, ut ait Glossa in cap. *Pastoralis* in verbo *Quasi de lucro*, de *Decimis*, ex bonis immobilibus, quauis sint lucra: sed ex fructibus huiusmodi bonorum, nimirum, vel ex annuis pensionibus, quibus locantur, vel ex fructibus, qui ex ipsis quolibet anno colliguntur.

Duodecimò queritur, An si res aliqua duplices triplicesue fructus singulis annis reddat, sit decima soluenda non solum ex primis, sed etiam ex secundis, & tertijs fructibus? Respondeo, ex singulis fructibus decimam iure deberi, & ex parte 2. de *Decimis*. Nam ex omnibus fructibus ac fructibus decima persoluitur. Consuetudine tamen introduci potest, ut ex primis tantum fructibus decima debeat.

Decimotertiò queritur, An decima debeat ex bonis, vel lucris malè acquisitis & partis, ut ex re furtiua, vel rapta: De hac quæstione Glossa in cap. *Decima*, verbo *negotio*, 16. quæstion. prima. Respondeo, decimam Prædialem deberi, quamuis prædium ad nos contra leges, & iura deuenerit, quia prædium cum suo onere transit ad quemlibet possessorem siue bonæ, siue malæ fidei. Glossa in cap. citato. Decima personalis non debetur ex

ijs, quæ sunt domino restituenda. Ex cæteris vero, si fuerint lucra ex peccato notorio parata, ut ex meretricio quæstu, Ecclesia decimam non recipit: quamuis ipsi qui acquirunt; debeant; à quibus per pœnitentiam veram conuersis potest Ecclesia recipere decimas prætermittas. Si lucra fuerint ex peccato occulto, quamuis noto Parocho siue Prælato, Ecclesia recipere potest decimas. Hæc omnia Syluester verb. *Decima quæstione sexta*, partim ex Hostiensis, Innocentio, & partim ex Sanct. Thoma secunda secundæ, quæstion. 87. articulo 2. ad 2.

Decimoquarto queritur, Vbinam sit decima persoluenda? Respondeo, Prædialem quidem in loco, vbi situm est prædium, cap. *Ultim. de Parochijs*, nisi consuetudo aliud habuerit. cap. *Cum situs*, & cap. *Ad Apostolica*, de *Decimis*: alicubi est in more positum, ut pars decimæ soluatur parochiæ, vbi constitutum est prædium, & pars Ecclesie, vbi dominus prædij domicilium habet, vel vbi audit diuina, & recipit sacramenta. Personalis vero, in loco, soluenda est, vbi quisque Sacramenta suscipit, & vbi audit diuina toto anni tempore, aut maiori ex parte, cap. *Secund. de Sepulch. in sexto*, & cap. *Ultimo*, de *Parochijs*: quod si aliquis in vna Parochia rem diuinam audit, aliquando verò in alia, ut potè hyeme in vna, æstate in altera, tunc personalis decima æqualiter diuiditur auctoritate superioris, si æquale sit tempus; alioquin pro rata portione temporis. Si quis itidem in pluribus Parochijs domicilia habeat, soluet in ea Parochia decimam, in qua præcipuum domicilium habet: nam in ea Parochia, in qua est situm domicilium, quisque diuina audire debet. Item Personalis decima, si quis mutauerit domicilium, non debetur primæ Parochiæ, sed secundæ si in ea audit diuina, & Sacramenta suscipiat, cap. *Ad Apostolica*, de *Decimis*. At Scholastici & Mercenarij in ea Parochia censentur, in qua habitant. Glossa in *Clementina prima*, de *Privilegijs*.

Decimoquinto queritur, Vbinam decima proueniens ex fructibus animalium, solui debeat? De hac quæstione Nauarr. consilio secundo, de *Decim.* Glossa in cap. *Ad Apostolica* de *Decimis*, sentit hæc decimam ad Prædialem reuocari; Et ideo deberi Parochiæ, in qua animalia commorantur, & pascuntur. quod si hyeme pascantur herbis in vna Parochia: æstate, in altera: in alia verò iaceant & dormiant, decima diuidi debet inter eas Parochias: Glossa in cap. *Ad Apostolica* de *Decimis*. Nauarrus consil. citato, numero decimo, quia censet decimam huiusmodi esse mixtam, prædialem, & personalem, ait, si dominus animalium domicilium habeat alibi, quàm vbi animalia pascuntur, debet partem decimæ, parochiæ vbi habet domicilium: quia ibi audit diuina, & suscipit sacramenta, & partem parochiæ, in cuius agris animalia morantur, aut pascuntur. Sed meo iudicio, communis est sententia, eiusmodi decimam ad prædialem referri; ut dixit Glossa loco citato. Notandum est autem, triplicem esse animalium fructum: primus, consistit in foetu; secundus, in lacte & ijs, quæ ex lacte conficiuntur; tertius, in pellibus, & lana. L. In pecudum ff. de vsuris, & Insti. §. In pec. de Rev. diuis. Ex fecibus, is qui decimo lo-

co natus est, debetur, quamvis consuetudine sol-
leat pro eo pecunia solui. Ex lana, decima
quoque debetur, cum detonsæ sunt pecudes, ita
vt nouem velleribus retentis decimum perfol-
natur, ex lacte similiter, nouem mensuris reten-
tis, decima præstatur, & ex caseis decimus: Con-
suetudine alicubi receptum est, vt decima ex lac-
te in ea Parochia soluat, vbi ex vberibus, siue
mammas hauritur & fugitur: & ex caseis, vbi ca-
sei fiunt: & ex foetu, in ea, vbi pulli nascuntur.
QVAERES, An in vineis, vel agris, vbi fructus
colliguntur, solui decima debeant: an verò defe-
rende sint ad Ecclesiam, cui debentur? Respondet
Hostiensis, teste Sylu. in verb. Decima. q. 9. esse con-
suetudini standum.

Decimosexto quaeritur, Quando nam Decima
sit persoluenda? Respondet, prædiale esse sol-
uendam, quando sunt collecti fructus: Personalem,
quando est lucrum ratione personæ acquisi-
tum. Decima ex foetu animalium soluitur, quan-
do pulli nascuntur. Ex lana, & pellibus, quando
tondentur pecudes, aut paratæ sunt pelles. Ex ca-
seis, quando facti sunt. SI QVAERAS, an decima
prædialis, fructibus collectis, statim solui de-
beat. Respondet, debere solui. cap. Cum homines de
Decimis, & sufficit, esse perceptos, quamvis non-
dum sint perfectè collecti. Si eius. ff. De rei vendic.
vbi dicitur: Perceptionem fructus accipere debemus, non
si perfectè collecti: sed etiam capti in percipi, vt terra
contineat fructus deserti, veluti si oliua, vel vinea seculi fuerint,
& nondum ab aliquo vinum, vel oleum factum sit, statim i-
pse fructum accepisse existimandum sit. Sic ibi. DEINDE
QVAERES, an decima personalis statim atque
est acquisitum lucrum, sit persoluenda? Glossa in
cap. Reuertimini in verbis, Annuis 16. questione prima, cen-
set solui posse ad exitum anni. Sic etiam Abbas in
cap. Peruenit numer. 3. de Decimis. At Cardinalis in eo
ca. Peruenit, docet statim esse soluendam, quoniam
ius, inter prædiale, & personale decimam,
nihil distinguit; & Parochus intra annum, sæpe
rebus ad vitam necessarijs indigere consuevit.
Sed mihi magis Glossa & Abbatis sententia pro-
batur.

Decimoséptimò quaeritur, An decima antequam
petatur, iure communi solui debeat? Respondet
Cardinalis in cap. Peruenit, de Decimis, non esse sol-
uendam, nisi petatur, quod probat ex eodem ca. Per-
uenit, de Decimis. At communis sententia verior
est, eam solui debere iure communi, antequam
petatur, vt Ancharanus & Abbas in eo cap. Peruenit,
tradiderunt. In cap. Cum homines de Decimis a-
pertè statuitur, eam statim esse soluendam colle-
ctis fructibus: nam Decima, est quædam oblatio,
& oblatio spontè datur, antequam petatur. Ob-
ijcies quod habetur in cap. Peruenit, requiri admo-
nitionem. Respondet, eiusmodi admonitionem
requiri, vt antequam is qui decimam retinet, ex-
communicatione feriatur: nam excommunica-
tionis sententia non fertur ob delictum tantum-
modo, nisi contumacia præcesserit: non autem
eo capite significatur opus esse admonitione vt de-
cima non petita soluat. Tertio obijcies Pau-
lum attestantem, nihil se à Corinthijs petiuisse,
neque recepisse, vt testatur ipse in priori ad Corin-
thios Epistola cap. 9. & referitur in cap. Predicator. 16. q. 1.
Ergo si decima non petatur, solui non debet. Re-

spondeo: quando Ecclesia expressè, vel tacitè de-
cimam remittit, solui nõ debere, nisi Ecclesia de-
nudè eam petat: quando verò ea non remittitur,
solui debet antequam petatur. Cæterum vbi fue-
rit consuetudo recepta & præscripta, vt decima
non nisi petita soluat, nõ debetur nisi petatur,
vt ibidem docet Panormitanus.

Decimooctauò quaeritur, Quid sit dicendum,
quando Titius vendit Caio agrum suum, ex cuius
fructibus per aliquot annos Titius decimam non
soluerat, poteritne Ecclesia conuenire Caium
emptorem vt soluat omnes decimas prætermis-
sas, quas Titius non soluit? Respondet cum Ho-
stiensis, Ioanne Andrea, & Abbate in cap. Pastoratus
de Decimis, iure posse, quia res transit cum suo on-
ere ad emptorem, siue possessorem. Nam in l. Impe-
ratores. ff. De publican. possessor cogitur soluere tri-
buta præterita, quia res transit ad eum cum eo
onere, & res, non persona est obligata. Immo
addit Ioannes Andreas, posse Rectorem Ecclesie
conuenire recentem, aut veterem possessorem.
Et idem ajunt Archidiaconus, 16. q. 1. ca. Si quis Laicus. Fe-
dericus conf. 74. & Abbas in cap. citato Pastoratus.

Caput XXV.

Quo modo Decima peti, ac exigi debeat.

PRIMO quaeritur, Coram quibus Iudicibus sit
decima petenda & exigenda, & apud quem
Iudicem agenda causa de Decimis? Respondet ex
communi sententia, quam habent Glossa ad Sum-
mam 10. q. 1. Calderinus in consil. 15. an Index, tit. De foro
compet. Talon in consil. 23. vol. 1. Rebuff. de Decimis q. 1. nu-
38. nõ coram Iudice, vel Magistratu civili; sed co-
ram Ecclesiastico decimam petendam esse. Nam
causa decimarum, est spiritualis, siue Ecclesiastica,
ca. Parochianos, de Decimis, & docent Glossa in ca.
Ex tenore, de Foro compet. Cuman. in consil. 38. Fulgofius
in consil. 166. causa verò spiritualis & Ecclesiastica,
ad Iudicem Ecclesiasticum tantummodo perti-
net. Clem. Dissensiosa de Iudicij, & cap. Decernimus, de
Iudicij. Ita vt Iudex civilis simul etiam cum Ec-
clesiastico de causa spirituali cognoscere & iu-
dicare non possit, etiam ratione compromissi. ca.
contingit, de Arbitris.

Secundò quaeritur, An quando tribunal siue
prætorium Regis vel Principis constat ex Laicis
& Clericis, possint eiusmodi Iudices causam de-
cimarum cognoscere, & de ea statuere & iudica-
re? Respondet; Nisi Iudices Clerici à Romano
Pontifice dati fuerint, non posse: quia ratio habet-
ur eius, à quo est iurisdicção mandata. Quare cũ
eorum iudicum potestas, & iurisdicção à solo Re-
ge, Imperatore, vel Principe fluxerit, ad causas
spirituales trahi non potest, in quibus Rex, vel
Princeps ius & potestatem non habet. Rebuff. de
Decimis. q. 10. nu. 3.

Tertio quaeritur, An quando Decima est Laicis
nomine & iure feudi data, & Iudex civilis ius
habeat eius causam cognoscendi & iudicandi?
Animaduertendum est, Principibus & Regibus
aliquando decimas Ecclesijs debitas, Romani
Pontificis auctoritate dari nomine & iure feudi:
aliquando dari, vel ad tempus ad tertiã vel quartam
generationem, vel in perpetuum, ea lege, vt

ipfi eas